

КОНЦЕПЦИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТНА ОС 3 “ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО” НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “ОКОЛНА СРЕДА 2007-2013 г.”

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основни положения

Република България е между страните с най-голямо биологично разнообразие в Европа. Сравнително малката територия, която заема, включва части от 3 биогеографски района – алпийски, черноморски и континентален. Разнообразният релеф, геология, специфичните микроклиматични условия и хилядолетната човешка дейност на територията на страната определят богатото разнообразие на видове, съобщества и природни местообитания, голяма част от които с конзервационна значимост. Около 1/3 от природните местообитания и видове, които се нуждаят от защита в Европа се срещат и у нас.

2. Правна регламентация

Влиянието на човешката дейност води до загуба и раздробяване на много хабитати в Европа и увеличава опасността от изчезване на много редки видове. Като резултат от действията за запазване на природното наследство и постигане целите на устойчивото развитие, основна роля в европейската политика имат Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана кратко Директива за местообитанията) и Директива 79/409/ЕИО (отменена с директива 2009/147/ЕО) за опазване на дивите птици (наричана кратко Директива за птиците). И двете Директиви имат за цел да запазят биологичното разнообразие чрез изграждането на мрежа от защитени зони, наречена НАТУРА 2000.

Към настоящия момент националното законодателството е напълно хармонизирано с разпоредбите на двете директиви на ЕС. Директивата за местообитанията и Директивата за птиците са въведени чрез Закона за биологичното разнообразие и подзаконовите нормативни актове към него. Почти напълно е изградена мрежата от защитени зони, като националните списъци на защитените зони са утвърдени от Министерски съвет и Европейската комисия. Почти завършил е и процесът на подготовка и издаване на заповеди за обявяване на защитени зони за опазване на дивите птици.

Общата регламентация за опазване и използване на съответните биологични ресурси и биологично разнообразие е установена в секторните закони, покриващи както естествените биологични ресурси, така и тези, култивирани от човека (Закон за защитените територии, Закон за биологичното разнообразие, Закон за опазването на земеделските земи, Закон за собствеността и ползването на земеделските земи, Закон за закрила на новите сортове растения и породи животни, Закон за горите, Закон за лова и опазване на дивеча, Закон за рибарството и аквакултурите, Закон за ветеринарномедицинската дейност и др.).

3. Задачи на настоящата концепция

С оглед подпомагане опазването на биологичното разнообразие в Република България и изпълнение на дейностите в тази област, произтичащи от ангажиментите поети с Договора за присъединяване към ЕС, оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013” (ОПОС) включва в себе си приоритетна ос 3 „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие”. Предвид ключовата роля на европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в общностната политика за опазване на природата, ОПОС е фокусирана именно върху подкрепа на дейности, свързани с изграждане и поддържане на мрежата. Програмата е насочена към опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете растения и животни, чрез разработване, актуализиране и изпълнение на плановете за управление на защитени територии и на плановете за управление на защитените зони от НАТУРА 2000, както и мерки към опазване на биоразнообразието, които не са предвидени в плановете за управление.

Освен това се финансират дейности необходими за управлението на защитените територии съгласно ЗЗТ, както и дейности за постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове, в обхвата на плановете за управление и извън тях, и дейности, свързани с устойчивото ползване на ресурсите.

Основната цел на настоящия документ е да подобри управлението на приоритетна ос 3 на ОПОС и да подпомогне опазването и възстановяването на видове и природни местообитания, попадащи в обхвата на националната екологична мрежа изградена от защитени територии и защитени зони по НАТУРА 2000, като осигури финансиране на онези национални мерки, приоритетни от гледна точка на изпълнение на сроковете за прилагане на НАТУРА 2000. Съгласно Директивата за местообитанията, през 2013г. България следва да докладва пред Европейската комисия за предприетите съгласно Директивата мерки (шест години от датата на присъединяването).

II. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Националният план за биологично разнообразие 2005-2010г. очертава някои от основните предизвикателства във връзка с опазване на биологичното разнообразие в страната, а именно:

- Деградация, фрагментация и загуба на местообитания, предизвикана от човека;
- Съществено закъснение при реализиране на Директива 92/43/ЕИО, за изграждане на европейската мрежа НАТУРА 2000;
- Недостатъчна ефективност и интензитет на прилагане на превантивни мерки с цел опазване на биологичното разнообразие;
- Природна уязвимост на видовете и местообитанията;
- Недостатъчна обществена подкрепа за опазване на биологичното разнообразие и устойчивото използване на биологичните ресурси;
- Липса на административен капацитет на държавните местни и общински власти за провеждане на политики за биологично разнообразие и неизяснеността на задълженията и отговорностите на всяко ниво;
- Недостатъчност на научните разработки и проекти относно биологичното наследство на страната и съвременни методи за неговото съхранение в съответствие с икономическите, социални и културни условия;
- Ограничение на финансовите ресурси за дейности свързани с опазване на биологичното разнообразие.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТНА ОС 3 НА ОПОС ДО МОМЕНТА

По приоритетна ос 3 „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие” на ОПОС са обявени общо 6 процедури за проектни предложения, както следва:

- **BG161PO005/08/3.0/01/05 Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в Република България (конкурентна процедура за всички допустими бенефициенти по приоритетна ос 3) - издадени 7 заповеди на министъра на околната среда и водите и сключени 16 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;**
- **BG161PO005/09/3.1/01/08 Развитие на мрежата НАТУРА 2000 (процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент Дирекция НСЗП в МОСВ) - издадени 3 заповеди на министъра на околната среда и водите за отпускане на безвъзмездна финансова помощ;**
- **BG161PO005/09/3.2/04/12 Актуализиране на План за управление на Национален парк Централен Балкан (процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент Дирекцията на Национален парк Централен Балкан) - издадена заповед на министъра на околната среда и водите за отпускане на безвъзмездна финансова помощ;**
- **BG161PO005/09/3.2/01/09 Актуализиране на План за управление на Национален парк Рила (процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент Дирекцията на Национален парк Рила) - издадена заповед на министъра на околната среда и водите за отпускане на безвъзмездна финансова помощ;**
- **BG161PO005/09/3.2/02/10 Разработване на План за управление на Природен парк Българка (процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент Дирекцията на Природен парк Българка) - предстои сключването на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;**
- **BG161PO005/09/3.2/03/11 Разработване на План за управление на Природен парк Беласица (процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент Дирекцията на Природен парк Беласица) - предстои сключването на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.**

IV. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Бенефициенти по приоритетна ос 3 могат да бъдат широк кръг субекти - общински администрации, асоциации/сдружения на общини, дирекции/отдели в рамките на Министерство на околната среда и водите и Изпълнителната агенция по горите, които отговарят за управлението, съответно, на националните и природните паркове, както и други структурни звена в рамките на тези две ведомства, които участват в/ отговарят за управлението на местата от НАТУРА 2000 и на защитените територии, администрации управляващи НАТУРА 2000, неправителствени организации.

По отношение на процедурите за директно предоставяне по приоритетна ос 3 на ОПОС:

Конкретен бенефициент на безвъзмездната помощ за дейности във връзка с управление на мрежата НАТУРА 2000 (вкл. картиране на зони, създаване на информационна система за защитените зони), както и дейности във връзка с разработване на национални стратегически документи (вкл. национална информационна и комуникационна стратегия за повишаване информираността на общините и

населението за мрежата НАТУРА 2000, извършване на анализи и проучвания) е дирекция НСЗП в МОСВ – с оглед на функциите на дирекцията във връзка с изграждането и поддържането на националната екологична мрежа, съгласно Устройствения правилник на МОСВ и ЗБР. Изключение по отношение на картирането се прави единствено за картиране на птици в зони, които не се припокриват със зони за опазване на местообитания. В тези случаи се възприема различен подход от картирането на национално ниво, а именно – картиране в рамките на зоната. Поради това по-целесъобразно е картирането и разработването на плановете за управление да се извършва едновременно от съответния изпълнител.

Във връзка с функциите ѝ по отношение мониторинга на всички компоненти на околната среда, вкл. биоразнообразие, съгласно Устройствения правилник на агенцията, Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) е конкретен бенефициент за дейности, свързани с теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна.

С оглед ангажиментите на дирекциите на националните и природните паркове по отношение плановете за управление на съответните паркове, те се явяват конкретен бенефициент за разработването им. Във връзка с функциите на Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ) съгласно ЗЗТ, те са определени за конкретен бенефициент за разработване на плановете за управление на поддържани резервати.

В случаите, когато не съществува нормативна база, изрично установяваща конкретен бенефициент за извършването на определена дейност и когато законодателната рамка дава възможност за това, допустими са всички потенциални бенефициенти по ос 3 на ОПОС, а именно: общини, НПО, структури на МОСВ (РИОСВ, ИАОС, дирекциите на националните паркове, дирекция НСЗП) и ИАГ (дирекциите на природните паркове). В тези случаи се предвижда обявяване на процедури за конкурентен подбор. Такива са общите процедури за опазване и възстановяване на биоразнообразието, разработване на плановете за управление за защитените зони от мрежата НАТУРА 2000, повишаване информираността за мрежата НАТУРА 2000, разработване и изпълнение на плановете за действие за видове, ограничаване на негативното влияние на инвазивните видове.

V. ТИПОВЕ ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО СЕ ПРЕДВИЖДА ФИНАНСИРАНЕ ПО ОПОС

В рамките на допустимите за финансиране дейности по ОПОС и съгласно мерките, предвидени в националното екологично законодателство, по приоритетна ос 3 ще бъдат финансирани следните групи дейности:

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
1. ПЛАНИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО	Разработване/ актуализиране на планове за управление	<p>Разработване и актуализиране на планове за управление на поддържани резервати</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ научни изследвания; ➤ инвентаризации; ➤ анализ на налична информация; ➤ изработване на карти¹; ➤ оценка на състоянието на компонентите на околната среда; ➤ разработване на мерки за опазване и/или възстановяване; ➤ изготвяне/ актуализиране на проект на План за управление и приложения към него; ➤ организиране на обществени обсъждания във връзка с изготвянето/ актуализирането на Плана за управление на поддържания резерват /консултации и организация на необходимите срещи/. 	2011-2013 г. - след анализ и приоритизиране	Утвърден план за управление	Съответните РИОСВ
		<p>Актуализиране на плановете за управление на национални паркове</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ научни изследвания; ➤ инвентаризации; ➤ анализ на налична информация; ➤ изработване на карти²; ➤ оценка на състоянието на компонентите на околната среда; ➤ разработване на мерки за опазване и/или възстановяване; ➤ актуализиране на проект на План за управление и приложения към него; ➤ организиране на обществени обсъждания във връзка с изготвянето/ актуализирането на Плана за управление на националния парк /консултации и организация на необходимите срещи/. 	<p>2009 г. - обявена процедура за актуализиране на плановете за управление на националните паркове Рила и Централен Балкан</p> <p>2011 г. процедура за актуализиране на плана за управление на национален парк Пирин</p>	Приет план за управление	Дирекциите на националните паркове

¹ Картирането за целите на разработване на планове за управление не се припокрива с картирането на видове и местообитания за целите на разработване на плановете за управление на защитените зони.

² Картирането за целите на разработване на планове за управление не се припокрива с картирането на видове и местообитания от НАТУРА 2000.

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
		<p>Разработване и актуализиране на планове за управление на природни паркове</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ научни изследвания; ➤ инвентаризации; ➤ анализ на налична информация; ➤ изработване на карти²; ➤ оценка на състоянието на компонентите на околната среда; ➤ разработване на мерки за опазване и/или възстановяване; ➤ изготвяне/ актуализиране на проект на План за управление и приложения към него; ➤ организиране на обществени обсъждания във връзка с изготвянето/ актуализирането на Плана за управление на природния парк/ консултации и организация на необходимите срещи/. 	<p>2009 г. - обявена процедура за разработване на планове за управление на природните паркове Беласица и Българка 2011-2013 г. (при необходимост)</p>	<p>Приет план за управление</p>	<p>Дирекции на природните паркове</p>
		<p>Разработване на планове за управление на защитени местности извън обхвата на националните и природните паркове</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ научни изследвания; ➤ инвентаризации; ➤ анализ на налична информация; ➤ изработване на карти³; ➤ оценка на състоянието на компонентите на околната среда; ➤ разработване на мерки за опазване и/или възстановяване; ➤ изготвяне на проект на План за управление и приложения към него. 	<p>2011-2013 г. - след допълнителен анализ за необходимостта от разработване на планове за управление за такива територии</p>	<p>Утвърден план за управление</p>	<p>Всички допустими бенефициенти по ОПОС</p>

³ Картирането за целите на разработване на планове за управление не се припокрива с картирането на видове и местообитания от НАТУРА 2000.

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
		<p>Разработване на планове за управление на защитени зони за опазване на птици, които не се припокриват със зони за опазване на местообитания</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ научни изследвания; ➤ инвентаризации; ➤ анализ на налична информация; ➤ картиране на местообитанията за птици по Директива 2009/147/ЕО; ➤ мониторинг на прици; 	Юни 2010 г. 2011-2013 г.	Разработени и утвърдени със заповед от министъра на околната среда и водите планове за управление на защитени зони за опазване на птици които не се припокриват със зони за опазване на местообитания (чл.16 от Наредбата за условията и реда за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони).	Структури на МОСВ (без ДНП, дирекция НСЗП); структури на ИАГ (без ДПП); общински администрации; НПО.
		<p>Разработване на планове за управление на защитени зони с предмет на опазване – местообитания и интегрирани планове (за припокриващи се зони за птици и местообитания)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ изготвяне на проект на План за управление и приложения към него. 	2011-2013 г. - след получаване на резултатите от картирането на местообитания и видове за конкретните зони	Утвърдени планове за управление на защитени зони (за местообитания и интегрирани планове)	Всички допустими бенефициенти по ОПОС
	Планове за действие	<p>Разработване на планове за действие за видове съгласно чл. 52 и чл. 53 от ЗБР</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ научни изследвания; ➤ инвентаризации; ➤ анализ на налична информация; ➤ изработване на карти⁴; ➤ оценка на състоянието на компонентите на околната среда; ➤ разработване на мерки за опазване и/или възстановяване; ➤ изготвяне/ актуализиране на проект на План за управление и приложения към него. 	Декември 2010 г. 2011-2013 г.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой разработени планове за действие за видове; ➤ Брой защитени видове обхванати от планове за действие за видове. 	Всички допустими бенефициенти по ОПОС

⁴ Картирането за целите на разработване на планове за управление не се припокрива с картирането на видове и местообитания от НАТУРА 2000.

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
	Разработване и внедряване на информационни продукти	<p>Разработване и внедряване на информационна система за защитените зони от екологична мрежа Natura 2000</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ разработване или актуализиране и внедряване на единна система от база данни за установяване на кумулативния ефект от реализирането на инвестиционни предложения; 	2009 г. - обявена процедура за развитие на мрежата НАТУРА 2000 и одобрен проект	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разработена единна система от база данни за НАТУРА 2000; ➤ Разработване на база данни за установяване на кумулативния ефект от реализирането на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти в защитените зони. 	Дирекция НСЗП в МОСВ
2. ТЕРЕННИ ПРОУЧВАНИЯ	Дейности по картиране	<p>Картиране на защитени зони от НАТУРА 2000 (фаза I)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ картиране на местообитания и видове по Директива 2009/147/ЕО и Директива 92/43/ЕИО; ➤ установяване на природозащитен статус на местообитания и видове Директива 2009/147/ЕО и Директива 92/43/ЕИО; ➤ Проучване на националното разпространение на местообитания и видове от приложение 2 на ЗБР, които не са достатъчно проучени към момента във връзка с набиране на информация, необходима за докладването по чл. 17; ➤ изследване на съвместимост на определени местообитания и видове в Република България с изискванията на ЕК; ➤ разработване и одобрение на методики за установяване на благоприятен природозащитен статус на местообитания и видове. 	2009 г. - обявена процедура за развитие на мрежата НАТУРА 2000 и одобрен проект	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой картирани защитени зони от мрежата НАТУРА 2000; ➤ % от защитените зони, които са картирани; ➤ Брой (и вид) на видове и местообитания, за които е извършено картиране; ➤ Брой разработени и одобрени методики за картиране и установяване на благоприятен природозащитен статус на местообитания и видове. 	Дирекция НСЗП в МОСВ
		<p>Картиране на защитени зони от НАТУРА 2000 (фаза II)</p>	2011 – 2013 г.	Дирекция НСЗП в МОСВ	

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
	Теренни проучвания	<p>Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Проучване на видове и хабитати включени в прил. 3 от ЗБР или в НСМБР (с изключение видовете и хабитатите включени в прил. 1 и 2 на ЗБР); ➤ Извън защитените зони: проучване на видове и хабитати по утвърдените списъци към НСМБР. 	<p>октомври 2010г. 2011 - 2013 г. (периодично)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой проучени видове; ➤ Брой видове и хабитати, за които е извършена оценка на състоянието 	<p>ИАОС, ДНП, ДПП, ИАГ</p>
3. РАЗВИТИЕ НА НАУЧНАТА ОСНОВА ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО	Стратегически документи и проучвания	<p>Разработването на стратегически и програмни документи за опазване, спиране загубата и възстановяване на биоразнообразието:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Проучвания и анализи, необходими за определянето на национални стратегии и програми; ➤ Проучване влиянието на инвазивни видове и препоръки за ограничаването на негативното им влияние; ➤ Проучване на влиянието на климатичните промени върху биологичното разнообразие. 	<p>октомври 2010 г. 2011 - 2013 г. (периодично)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой разработени документи 	<p>Дирекция НСЗП в МОСВ</p>
		<p>Проучване и разработване на документация, свързана с предстоящото обявяване на защитените зони за морските местообитания.</p>	<p>2010 г.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разработена документация във връзка с предстоящото обявяване на защитените зони за морските местообитания 	<p>Дирекция НСЗП в МОСВ</p>

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
4. ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ И ПОДДЪРЖАЩИ ДЕЙНОСТИ, ВКЛ. ИНФРАСТРУКТУРНИ	Възстановителни и поддържащи дейности	<p>Дейности необходими за управлението на защитените територии, за постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове - включени в обхвата на плановете за управление и извън тях; и свързани с устойчивото ползване на ресурсите</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Дейности за опазване и поддържане и, където е необходимо, възстановяване, на местообитания и/или популации на видове и ако е необходимо биологични и екологични проучвания пряко свързани с управлението на популациите на вида. За да бъдат допустими дейностите свързани с провеждане на проучване, във формуляра за кандидатстване трябва да се обоснове подробно необходимостта от тях, като се посочат други изследвания по същата или подобна тема и се обясни с какво ще допринесе проекта за допълване на научните знания; ➤ Дейности имащи за ограничаване на негативното влияние на инвазивни видове. 	2008 г. - обявена процедура за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и 23 проекта в процес на изпълнение Юни 2010 г. 2011 - 2013 г. (периодично)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой по видове изпълнени възстановителни и поддържащи мерки; ➤ Брой плановете за управление на защитени територии, по които се изпълняват дейности; ➤ Брой плановете за действие, по които се изпълняват дейности; ➤ Брой възстановени популации на видове и местообитания; ➤ Брой видове, за чието опазване са изпълнени дейности ; ➤ Брой местообитания, за чието опазване са изпълнени дейности; ➤ Брой защитени територии, за които се изпълняват дейности; ➤ Изменение в статуса на видове и местообитания. 	Всички допустими бенефициенти по ОПОС

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
	Инвестиционни дейности	<p>Изграждане на информационни центрове, еко пътеки и др., за включени в плановете за управление на защитени зони и защитени територии</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Дейности за информационно обезпечаване/реконструкция и подобряване на посетителската инфраструктура (еко-пътеки, маркировки, осигуряване на лесен достъп на хората с увреждания, изграждане/ реконструкция/ оборудване на посетителски информационни центрове и т.н.)⁵; ➤ Изграждане на други съоръжения, които допринасят за опазване и поддържане и, където е необходимо, възстановяване, на местообитания и/или популации на видове. 	<p>В рамките на процедурите за конкурентен подбор за опазване и възстановяване:</p> <p>2008 г. - 23 проекта в процес на изпълнение Юни 2010</p> <p>2011 - 2013 г. (периодично)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой възстановени популации; ➤ Площ подобрени местообитания. 	Всички допустими бенефициенти по ОПОС
	Постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове	<p>Подпомагане на изпълнение на плановете за действие за видове, ограничаване негативното влияние на инвазивни видове, постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове, извън защитени територии</p>	<p>Септември 2010 г. 2011 - 2013 г.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Брой видове, за които е ограничено негативното влияние; ➤ Брой местообитания и видове, за които е подобрен консервационния статус. 	Всички допустими бенефициенти по ОПОС

➤ ⁵ В случай че няма одобрен план за управление на защитената територия, кандидатът трябва да представи подробен анализ на необходимостта от изпълнение на тези дейности. Анализът трябва да съдържа информация за туристическия поток и потенциала за посещаемост на съответната инфраструктура, анализ на потреблението и обосновка на избрания вариант за изпълнение на дейността, финансова и институционална устойчивост на изградената инфраструктура (експлоатация, поддръжка и управление след края на проекта).

КАТЕГОРИЗАЦИЯ	ГРУПИ ПРОЦЕДУРИ	ПРОЦЕДУРИ И ДЕЙНОСТИ ПО ТЯХ	ПЕРИОД НА ОБЯВЯВАНЕ	ИНДИКАТОРИ	ПОТЕНЦИАЛНИ БЕНЕФИЦИЕНТИ
5. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА НАТУРА 2000 И ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ЧУВСТВИТЕЛНОСТ ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО	Техническа помощ	Подготовка на национална информационна и комуникационна стратегия за повишаване информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000	2009 г. - обявена процедура за развитие на мрежата НАТУРА 2000 с одобрен проект	➤ Разработена единна информационна и комуникационна стратегия за мрежата НАТУРА 2000.	Дирекция НСЗП в МОСВ
	Изпълнение на националната информационна и комуникационна стратегия	Повишаване информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000 в изпълнение на националната комуникационна стратегия, вкл. създаване на условия за провеждане на обучителни и информационни мероприятия за популяризиране на биологичното разнообразие.	2011-2013 г. - след разработване и одобрение на националната информационна и комуникационна стратегия	➤ Брой проведени кампании/ събития; ➤ Брой издадени брошури; ➤ Брой на обхванатото население от кампании/ събития.	Всички допустими бенефициенти по ОПОС

VI. ОБОСНОВКА НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ОБЯВЯВАНЕ НА ПРОЦЕДУРИТЕ СЪГЛАСНО ИНДИКАТИВНИЯ ГРАФИК

В съответствие с предвидените в националното законодателство ангажименти по отношение на опазване на биоразнообразието и предвид структурите, отговорни за осъществяването им, до края на програмния период, необходимостта от изпълнение на гореописаните дейности е както следва:

1. Планиране на управлението

Разработване и актуализиране на планове за управление на поддържани резервати

Поддържаните резервати са екосистеми, включващи редки и/или застрашени диви растителни и животински видове и местообитанията им. Разработването на планове за управление на поддържаните резервати ще допринесе за съхраняване на природния им характер, за провеждането на екологичен мониторинг, възстановяване на растителни и животински видове и техните местообитания, за опазване на генетичните ресурси (чл. 26 от ЗЗТ).

Изискването за разработване на планове за управление на поддържани резервати произтича от чл. 2 от Наредбата за разработването на планове за управление на защитените територии. Покани за директно предоставяне в периода 2011 – 2013 г. ще се отправят след извършване на анализ на необходимостта от разработване/актуализация.

Актуализиране на плановете за управление на национални паркове

Плановете за управление на националните паркове спомагат за поддържане разнообразието на екосистемите и защита на дивата природа; опазване и поддържане на биологичното разнообразие в екосистемите; екологосъобразен поминък на населението и др. (чл. 18, ал. 2 от ЗЗТ).

Изискването за разработване на планове за управление на националните паркове произтича от чл. 2 от Наредбата за разработването на планове за управление на защитените територии.

През 2009 г. е обявена процедура за актуализиране на плановете за управление на националните паркове Рила и Централен Балкан. През 2011 г. предстои актуализиране на плана за управление и на национален парк Пирин.

Разработване и актуализиране на планове за управление на природни паркове

Природните паркове са територии, включващи разнообразни екосистеми с многообразие на растителни и животински видове и на техните местообитания, с характерни и забележителни ландшафти и обекти на неживата природа. Плановете за управление спомагат за поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях; предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности; устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм.

Изискването за разработване на планове за управление на природните паркове произтича от чл. 2 от Наредбата за разработването на планове за управление на защитените територии.

През 2009 г. е обявена процедура за разработване на планове за управление на

природните паркове Беласица и Българка. Към момента на обявяване на тези процедури, от 11те природни парка по ЗЗТ, всички освен гореизброените са с разработени планове за управление или в процес на разработване и утвърждаване. В периода 2011 – 2013 г. ще бъдат обявени процедури и за други природни паркове, в случай че плановете им се нуждаят от актуализация.

Разработване на планове за управление на защитени местности извън обхвата на националните и природните паркове

Съгласно Наредбата за разработване на планове за управление на защитените територии, планове за управление на защитени местности се разработват по преценка. Разработването на планове за управление на защитени местности **извън** обхвата на националните и природни паркове предстои да бъде извършено през 2011 – 2013 г., след допълнителен анализ за необходимостта от планове за управление за такива територии.

Разработване на планове за управление на защитени зони за опазване на птици, които не се припокриват със зони за опазване на местообитания

Съгласно Глава втора, Раздел V ”Планове за управление и устройствени планове и проекти” от Закона за биологичното разнообразие, както и Наредбата за условията и реда за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони, за защитените зони могат да се разработват планове за управление.

Разработването на планове за управление на защитени зони за опазване на птици, които **не се** припокриват със зони за опазване на местообитания, не е обвързано с текущия проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза Г”. Ето защо, процедура за разработване на тези планове е предвидена за юни 2010 г., както и на по-късен етап през 2011 – 2013 г.

Разработване на планове за управление на защитени зони с предмет на опазване – местообитания и интегрирани планове (за припокриващи се зони за птици и местообитания)

Разработването на планове за управление на защитени зони с предмет на опазване – местообитания и интегрирани планове (за **припокриващи се зони за птици и местообитания**) е обвързано с резултатите от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза Г” и ще бъде осъществявано поетапно в периода 2011-2013 г., след получаване на междинни резултати от картирането на местообитания и видове.

Разработване на планове за действие за видове съгласно чл. 52 и чл. 53 от ЗБР

Съгласно чл. 52 от ЗБР, планове за действие за растителни и животински видове се разработват задължително, когато се установи, че:

- видът е застрашен в международен мащаб и за опазването му са необходими мерки в цялата област на неговото естествено разпространение;
- състоянието на популацията на вида в Република България или в отделни региони не е благоприятно;
- въведен в природата, неместен вид въздейства неблагоприятно върху условията на природните местообитания или върху състоянието на местни видове от дивата флора и фауна.

С предимство се разработват планове за действие за растителните и животински видове, посочени в приложенията към ЗБР (чл. 53 от ЗБР).

Обявяването на процедури за разработване на планове за действие за видове се предвижда за декември 2010 г., както и в периода 2011 – 2013 г.

Разработване и внедряване на информационна система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000

Съгласно Наредбата за условията и реда за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони, към плановете се прилага картен материал в цифров вид и на хартиен носител, пространствени данни в цифров вид (ГИС), съдържащи информация за всички реализирани проучвания и анализи в рамките на защитената зона.

Разработването и внедряването на информационна система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000:

- Дава възможност за лесен достъп до и актуализация на данните свързани с:
 - Границите и разположението на защитените зони спрямо административното деление на страната и териториалния обхват на регионалните структури на МОСВ и останалите институции, имащи отношение към управлението на зоните, наложените административни режими и ограничения на дейности в границите на защитените зони;
 - Разположението, териториалния обхват, характеристиките на плановете, програмите, проектите и инвестиционните предложения, които подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони, съгласно разпоредбите на чл. 31 на Закона за биологичното разнообразие, както и за проведените процедури по оценка на съвместимостта;
 - Разпространението и характеристиките на типовете природни местообитания и местообитанията на видовете, предмет на опазване в Натура 2000 (приложение 1 и 2 на Закона за биологичното разнообразие).
- Подобрява координацията и контрола между отделните административни звена, имащи отношение към управлението на защитените зони и изпълняващи съгласувателни, разрешителни и контролни функции по отношение на плановете, програмите, проектите и инвестиционните предложения, които подлежат на оценка за съвместимост;
- Осигурява прозрачност при провеждането на административните процедури и лесен достъп до информация на заинтересованата общественост.

Обявена е процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент НСЗП и е одобрен проект за изпълнение на гореизброените дейности. В рамките на проекта са обявени процедури за избор на изпълнители по ЗОП.

2. Теренни проучвания

Картиране на защитени зони от НАТУРА 2000

Съгласно Наредбата за условията и реда за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони, съдържанието на плана включва информация от проведено картиране на местообитания на видове - предмет на опазване и от проведено картиране на природни местообитания - предмет на опазване. Към плановете се прилага вкл. картен материал в цифров вид и на хартиен носител, пространствени данни в цифров вид (ГИС), съдържащи информация за всички реализирани проучвания и анализи в рамките на защитената зона.

През 2009 г. е одобрен проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I”, който ще допринесе за:

- установяване на природозащитното състояние на природните местообитания и видове по Директива 92/43/ЕИО, както и определяне на рискови за дивите птици - по Директива 2009/147/ЕО територии при изграждане на вятърни генератори.
- изпълнение на ангажиментите на Република България по изпълнение на Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици и постигането по този начин на икономическо развитие, което да е в унисон с опазване на околната среда.
- преодоляване на някои от основните проблеми регистрирани в Националния план, като деградация, фрагментация и загуба на местообитания, предизвикана от човека; недостатъчно ефективно прилагане на природозащитното законодателство; проблеми при прилагане на превантивни инструменти с цел опазване на биологичното разнообразие.

Теренни проучвания на разпространението на видове и оценка на състоянието на видове и хабитати

Проучването на видовете и хабитатите е необходима предпоставка за функциониране на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМБР), съгласно ЗБР и Наредбата за условията и реда за създаването и функционирането на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие.

Процедури за провеждане на теренни проучвания за разпространение на видове и оценката на състоянието на видове и хабитати на територията за цялата страна се предвижда за **октомври 2010 г. и, ако е необходимо, в периода 2011 – 2013 г.** В защитените зони ще се проучват видове и хабитати включени в прил. 3 от ЗБР или в НСМБР (с изключение видовете и хабитатите включени в прил. 1 и 2 на ЗБР). Извън защитените зони ще се проучват видове и хабитати по утвърдените списъци към НСМБР. Проучванията ще се извършват по утвърдени схеми за мониторинг.⁶

3. Развитие на научната основа за опазване на биоразнообразието

Проучвания и анализи, необходими за определянето на национални стратегии и програми, както и разработването на стратегически и програмни документи за опазване, спиране загубата и възстановяване на биоразнообразието, включително: актуализиране на Националния план за биологичното разнообразие, проучване на влиянието на инвазивни видове и препоръки за ограничаването на негативното им влияние, проучване на влиянието на климатичните промени върху биологичното разнообразие и др.

Обявяването на първата процедура за изготвяне на проучвания и анализи, необходими за определянето на национални стратегии и програми, както и разработването на стратегически и програмни документи за опазване, спиране загубата и възстановяване на биоразнообразието, е планирано за октомври 2010 г.

В периода 2011-2013 г. периодично ще бъдат обявявани такива процедури.

⁶ Предвидените дейности няма да се припокриват с дейностите от картирането на местообитания и видове по НАТУРА 2000.

Проучване и разработване на документация, свързана с предстоящото обявяване на защитените зони за морските местообитания.

Необходимостта от горепосочената дейност е свързана с предстоящото обявяване на защитените зони за морските местообитания на ниво ЕС.

4. Възстановителни и поддържащи дейности, вкл. инфраструктурни

Изпълнение на дейности, насочени към опазване и възстановяване на биологичното разнообразие (дейности необходими за управлението на защитените територии, за постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове - включени в обхвата на плановете за управление и извън тях; и свързани с устойчивото ползване на ресурсите):

Дейности за опазване и поддържане и, където е необходимо, възстановяване, на местообитания и/или популации на видове от европейско значение, включително изграждане на съоръжения, които допринасят за това и ако е необходимо биологични и екологични проучвания пряко свързани с управлението на популациите на вида. За да бъдат допустими дейностите свързани с провеждане на проучване, във формуляра за кандидатстване трябва да се обоснове подробно необходимостта от тях, като се посочат други изследвания по същата или подобна тема и се обясни с какво ще допринесе проекта за допълване на научните знания;

Дейности имащи за ограничаване на негативното влияние на инвазивни видове;
Дейности за информационно обезпечаване/реконструкция и подобряване на посетителската инфраструктура (еко-пътеки, маркировки, осигуряване на лесен достъп на хората с увреждания, изграждане/ реконструкция/ оборудване на посетителски информационни центрове и т.н.). За да бъде допустима за финансиране тази дейност, кандидатът трябва да представи подробен анализ на необходимостта от изпълнение на тези дейности. Анализът трябва да съдържа информация за туристическия поток и потенциала за посещаемост на съответната инфраструктура, анализ на потреблението и обосновка на избрания вариант за изпълнение на дейността, финансова и институционална устойчивост на изградената инфраструктура (експлоатация, поддръжка и управление след края на проекта), информация дали инфраструктурата е предвидена в стратегически или програмни документи на местно или регионално ниво (вкл. плановете за управление на защитени територии, общински програми за развитие и др.)

Изпълнението на дейности, насочени към опазване и възстановяване на биологичното разнообразие допринася за:

- Подобряване на благоприятния природозащитен статус на местообитания и видове;
- Изпълнение на дейности, предвидени в одобрените плановете за управление на защитените територии;
- изпълнението на дейности, предвидени в одобрени плановете за действие за видове;
- Подобряване условията за устойчиво ползване на ресурсите в защитените територии;
- Ограничаване отрицателните фактори, влияещи върху местообитания и видове;

След приключване на оценката по първата проведена конкурентна процедура за опазване и възстановяване на биоразнообразието, в рамките на УО на ОПОС бе извършен вътрешен анализ на документите (насоки за кандидатстване и приложенията

към тях), с цел тяхното усъвършенстване за целите на обявяване на бъдещи такива процедури. В резултат беше идентифицирана необходимост, при подготовка на следваща процедура за подбор на проекти за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие да се предвиди механизъм за определяне на необходимостта от изграждането на информационни центрове, както и за ограничаване на размера на инвестицията в такава инфраструктура (напр. да се определят като приоритетни за финансиране дейности във връзка с изграждането на информационни центрове само ако това е изрично включено в утвърден план за управление на защитена територия, като за останалите се изиска информация от кандидата за вече изградената посетителска инфраструктура в областта, както и информация за туристическия поток в региона и се сложи максимален размер на бюджета за тази дейност).

Двете процедури за конкурентен подбор за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, заложен в ИГРП 2009 и ИГРП 2010 г., се обединяват в една процедура, която се планира да бъде обявена през юни 2010 г. В обединената процедура са взети предвид изводите и препоръките от описания по-горе анализ.

В периода 2011 - 2013 г. ежегодно ще се обявяват процедури за изпълнение на дейности, насочени към опазване и възстановяване на биологичното разнообразие.

Подпомагане изпълнението на дейности, залежали в одобрени планове за действие за видове; изпълнение на дейности за ограничаване негативното влияние на инвазивни видове; изпълнение на дейности за постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове, извън защитени територии:

Изпълнение на дейности, залежали в одобрени планове за действие за видове; изпълнение на дейности за ограничаване негативното влияние на инвазивни видове; изпълнение на дейности за постигането на благоприятен консервационен статус на местообитания и видове, извън защитени територии, е заложено в ИГРП за 2010 г. (месец септември).

5. Популяризиране на НАТУРА 2000 и повишаване на обществената чувствителност за опазване на биоразнообразието

Подготовка на национална информационна и комуникационна стратегия за повишаване информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000

Подготовката на национална информационна и комуникационна стратегия за повишаване информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000, е необходима с оглед на:

- Генериране на широка обществена подкрепа и ангажираност, както и популяризиране целите на мрежата Натура 2000.
- Подготвяне на широката общественост и на заинтересованите страни за изработване на консенсусен подход при управлението на защитените зони.
- Принос за постигане целите на Директива за местообитанията и Директива за птиците.

Обявена е процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент НСЗП и е одобрен проект за изпълнение на гореизброените дейности. В рамките на проекта е обявена процедура за избор на изпълнител по ЗОП.

Повишаване информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000 (напр. подготовка и организиране на информационни кампании и необходимите информационни материали (справочници, брошури, карти), семинари, симпозиуми, информационни материали за обучения, дейности за укрепване на капацитета, провеждане на проучвания за равнището на информираност по съответните теми):

Повишаване информираността на общините и населението за мрежата НАТУРА 2000 е свързано с разработването на националната информационна и комуникационна стратегия, поради което провеждането на всякакви информационни дейности, свързани с Натура 2000, са предвидени за 2011-2013 г.

Дейностите по изпълнението на стратегията се предвиждат 2011-2013 г. - след разработване и одобрение на националната информационна и комуникационна стратегия.

VII. ФИНАНСОВА РАМКА

Финансовият план (ЕС + национални публични средства) за ОПОС по категории дейности в периода 2007 – 2013 г. в лв., са както следва:

Категория	Финансиране от Европейския фонд за регионално развитие	Национално публично финансиране	Общ размер на финансовите средства	Обявени/ договорени в договори/ заповеди БФП по ОПОС към 1 юни 2010 г.
I. Планиране и управление	34 349 006.51	6 061 589.39	40 410 595.90	12 452 338.79
II. Теренни проучвания	34 349 006.51	6 061 589.39	40 410 595.90	25 863 637.60
III. Научна основа	8 587 251.63	1 515 397.35	10 102 648.98	0
IV. Възстановителни и поддържащи дейности, вкл. инфраструктурни	85 872 516.29	15 153 973.46	101 026 489.75	18 095 521.39
V. Популяризиране на НАТУРА 2000 и повишаване на обществената чувствителност за опазване на биоразнообразието	8 587 251.63	1 515 397.35	10 102 648.98	173 070.00
Общо по приоритетна ос 3: „Опазване и възстановяване на биоразнообразието”	171 745 032.57	30 307 946.94	202 052 979.51	57 445 859.39

В рамките на категории IV Възстановителни и поддържащи дейности, вкл. инфраструктурни и V. Популяризиране на НАТУРА 2000 и повишаване на обществената чувствителност за опазване на биоразнообразието се предвижда изпълнението на инфраструктурни мерки.

При обявяване на предстоящи процедури от горните категории, ще се възприеме следния подход:

В случай че се предвижда изграждане на посетителска инфраструктура извън защитена зона или в защитена зона без това да е включено в приетия/ утвърден план за управление, кандидатът трябва да представи подробен анализ на необходимостта от изпълнение на тези дейности. Анализът трябва да съдържа информация за туристическия поток и потенциала за посещаемост на съответната инфраструктура, анализ на потреблението и обосновка на избрания вариант за изпълнение на дейността, финансова и институционална устойчивост на изградената инфраструктура (експлоатация, поддръжка и управление след края на проекта). Ще бъдат поставяни и конкретни ограничения до определена сума за изграждане на информационни центрове в рамките на отделните проекти.

VIII. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТИ

В зависимост от вида на обявените процедури, по отношение на подадените проектни предложения ще бъдат прилагани следните критерии за оценка. С по-долу посочените критерии се цели, след формалната оценка за административно съответствие и допустимост, да бъдат избрани проекти, които отговарят в най-голяма степен за постигане на целите на оперативната програма, като в същото време допринасят за изпълнение на националната политика за опазване на биологичното разнообразие и поддържането и управлението на националната екологична мрежа.

За процедури за конкурентен подбор

I. Административна оценка

№	Критерий	Да/Не
I.1	Формулярът за кандидатстване и документите са изпратени в срок;	
I.2	Формулярът за кандидатстване е представен в съответния вид (хартиено копие и на електронен носител);	
I.3	Всички необходими полета във формуляра за кандидатстване (Приложение 1 от “Насоките за кандидатстване”) са попълнени;	
I.4	Формулярът за кандидатстване е попълнен на български език;	
I.5	Необходимата информация е попълнена печатно, с изключение на подписа и печата на кандидатстващия;	
I.6	В случай на сдружаване налице са документите, посочени в “Насоките за кандидатстване”, удостоверяващи този факт;	
I.7	Всички необходими документи, изброени в “Насоките за кандидатстване”, са приложени, включително и мерки за информация и публичност.	

II. Оценка за допустимост

№	Критерий	Да/Не/ Неприложимо
II.1	Кандидатът е регистриран в Република България;	
II.2	Кандидатът е допустим бенефициент по оперативната програма. В случай на сдружаване както водещата организация, така и всеки един от партньорите се явяват допустими бенефициенти по оперативната програма;	
II.3	Дейностите по проекта ще бъдат изпълнявани само на националната територия на Република България, континенталния шелф и изключителната икономическа зона;	
II.4	Кандидатът не попада в някои от категориите, определени в чл. 93, параграф 1, чл. 94 и чл. 96 буква “а” от Регламент 1605/2002/ЕО, Евратом, приложим към общия бюджет на Европейските общности;	
II.5	Разходите, които се иска да бъдат възстановени по проекта, не са предмет на финансиране от друг проект, програма или схема, финансирана от публични средства, средства от	

	националния бюджет и/или бюджета на Европейските общности;	
II.6	Исканото финансиране е в указаните граници съгласно “Насоките за кандидатстване”;	
II.7	Предвидените дейности са допустими според “Насоките за кандидатстване”;	
II.8	Предвидените дейности по проекта отговарят на целите, посочени в “Насоките за кандидатстване”	
II.9	Исканите средства от помощта финансират само разходи, допустими според “Насоките за кандидатстване”;	
II.10	Кандидатът е представил доказателства за финансиране на недопустими разходи със собствен принос;	
II.11	Кандидатът е осигурил достатъчно налични финансови средства, за да прави разплащания във връзка с изпълнение на проекта, преди те да му бъдат възстановени;	
II.12	Продължителността на проекта е в оказаните граници, съгласно “Насоките за кандидатстване”;	

III. Техническа и финансова оценка

Съответствие		
	Критерий	Точки
III.1.	Проектното предложение допринася за реализирането на поетите ангажименти от страна на Република България;	
III.2.	Проектното предложение реализира хоризонталните принципи на ЕС, посочени във формуляра за кандидатстване;	
III.3.	Необходимостта от проекта е обоснована ясно и точно	
Методика и работен план		
	Критерий	Точки
IV.1.	Предложените дейности допринасят за постигането на заложените в проекта цели;	
IV.2.	Предвидените дейности са обезпечени от гледна точка на тяхното изпълнение (ЗОП, вътрешни експерти);	
IV.3.	Графикът на дейностите е реалистичен и изпълним в предвидените от кандидата срокове;	
IV.4.	Проектът предвижда система за наблюдение и оценка на извършваните дейности;	
IV.5.	Описани са трудности и рискове, съответстващи същността на проекта, и са предложени превантивни действия, които ще доведат до преодоляването им;	
Опит на кандидата		
	Критерий	Точки
V.1.	Технически капацитет на кандидата;	
V.2.	Кандидатът има доказан опит в управлението и/или изпълнението на сходни проекти;	
V.3.	Финансова стабилност на кандидата;	
Екип за изпълнение на проекта		
	Критерий	Точки

VI.1.	Процедурата за избор на изпълнител/експертен екип/полеви сътрудници отговаря на дейностите по проекта	
Устойчивост (ако е приложимо)		
Критерий		Точки
VII.1.	Мултиплициращ ефект и финансова устойчивост	
VII.2.	Заинтересованите страни (stakeholders) и техните интереси	
Финансова оценка на проекта		
Критерий		Точки
VIII.1.	Финансова оценка на проекта	
		ОБЩО

Процедури за директен подбор

№	Критерий	Да/Не/ Неприложимо
1.	Формулярът за кандидатстване е попълнен и представен в указания формат и е надлежно подписан и подпечатан	
2.	Кандидатът е попълнил и представил всички изискуеми документи по образците, приложени към поканата за кандидатстване и съгласно изискванията за тяхното изготвяне, определени в поканата за кандидатстване	
3.	Представени са всички документи, посочени в изготвения от кандидата списък на документи, включени в проектното му предложение	
4.	Проектът е представен от бенефициента, към когото е отправена поканата за кандидастване	
5.	Дейностите по проекта ще бъдат изпълнявани само на националната територия на Република България, континенталния шелф и изключителната икономическа зона;	
6.	Обхватът на проекта е съобразен с предвиденото в поканата за кандидатстване	
7.	Исканото финансиране е в указаните граници съгласно поканата за кандидатстване	
8.	Продължителността на проекта е в указаните граници, съгласно поканата за кандидатстване	
9.	Разходите, които се иска да бъдат възстановени по проекта, не са предмет на финансиране от друг проект, програма или схема, финансирана от публични средства, средства от националния бюджет и/или бюджета на Европейските общности	
10.	Кандидатът е осигурил източник на финансиране за разходите по проекта, които не се покриват от оперативната програма, включително за собствено участие, когато такова се изисква	
11.	Кандидатът е осигурил достатъчно налични финансови средства, за да прави разплащания във връзка с изпълнението на проекта, преди те да му бъдат възстановени	
12.	Проектът допринася за реализирането на поетите ангажименти от страна на Република България и за изпълнение на целите на ОПОС по приоритетна ос 3	

13.	Необходимостта от проекта е обоснована ясно и точно	
14.	Проектът е съобразен с изискванията на приложимото законодателство	
15.	Дейностите допринасят за постигането на целите, посочени в поканата за кандидатстване	
16.	Организационната структура за изпълнението на проекта осигурява разделение на функциите, мониторинг и контрол на изпълнението	
17.	Графикът на дейностите е реалистичен и изпълним в предвидените от кандидата срокове	
18.	Проектът предвижда система за наблюдение и оценка на извършваните дейности	
19.	Описаните трудности и рискове, съответстват на същността на проекта, и са предложени превантивни действия, които ще доведат до преодоляването им	
20.	Финансова оценка на проекта	